

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse regulatu de 2 ori, si Fóie una data pe septemana, ad. Mercuria si Sambata. — Pretiulu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumetate anu 5 fr. austr. in lainscru monachiei. Pentru tieri straine 15 f. pe unu anu séu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatória. Se prenumera la tóte postele c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondenti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. aust. Taps'a se cere inainte.

Nr. 36.

Brasovu, 3. Maiu 1861.

Anulu XXIV.

Telegramul Gazetei.

Peste, 14. Maiu 10 ore dimineața. Eri tienu Deacu cuventarea acceptata. Punctele principale sura acestea: Pana candu nu se intregesc diel'a, nu pote fi vorba de legislatiune si coronare. Deplina egalitate de dreptu. Deplina folosire a drepturilor civile. Nici o deosebire a religiunilor si nationalitatilor. Cozma.

Inca odata se ne reculegemu.

(Fine din Nrulu tr.)

Totusi trebbe se simu recunoscatori si catra romanii din alte comitate, cum Clusiu, Turda, Hunedora, Doboc'a si pe lunga acestea episcopului, capitulului si cierului dela Gherla, ca au avutu asemenea barbatia de a cere congregatiune formală, eara ceea ce s'a facutu acum, au recunoscutu numai ca provisoriu. Multiamintu clerului dela Gherla ca au infruntatua órb'a cutesare a unor romani scurtu veditori.

Romanii din districtulu Cetatii-de-pétra lucra cu bunu tactu; ei ne dau óresicare garantia pentru conservarea si prosperarea nationala. —

Romanii din comitatele Solnocul de midiloc si Crasna au fostu aruncati cu totulu in umbra. Ci acum tréca mérge, cu alta ocasiune va fi multu mai bine.

Comitatulu Cetatii-de-balta. Multu ne miraramu de puçinul resultatu, no in alegeri, ci in o reprezentatiune mai numerósa de romani in acel comitat, unde romanii facu 3/4; si totusi intielegintia relative astia puçina! —

Comitatulu Albei-de-sus. Pe catu de finu tactulu supremului comite, pe stat'a de puçini romanii de capacitate. Ce a dreptu, ca ungrui din acelu comitat inca nu ne dau vreo sperantia extraordinarie de genii politici si de talente administrative. Voimur se dicemu, ca acestu comitat in timpii trecuti a fostu unulu din cele mai parasite si mai vitregi administrate; insa si imparié'l'a lui nu mai are paréche in tota monarchia si döra in tota Europa *).

Incolo susfletulu acelui comitat a fostu pana acum cont. Haller, celu atatu de bine cunoscute din revolutiunea dela 1848/9, carele pentru acuma s'a facutu unu omu de minune prietenosu catra tota omenimea, prin urmare si catra — romani.

In districtulu Fogarasiului crisia politico-nationala inca totu mai domnesce. Judecandu dupa jurnalele unguresci si saseaci, apoi ungrui de aici se tienu pana acum in tota privint'a invingatori, eara temeliul celu mai mare alu triumfului loru ilu punu in acea imprejurare, ca vreo trei sute boieri romani aru fi tienetu cu ei. In momentele candu scriemu acestea, Dn. consiliariu Ioanu Alduleanu se afla in calitate de comisariu gubernialu in Fogarasiu. Ca ce resultatu va avea activitatea Dsae, vomu astă preste puçinu.

Ceea ce scim deocamdata este, ca decursulu lucruilor din districtulu Fogarasiului a lasatu cea mai neplacuta impresiune in toata romanimea transilvane; astazi nu este romanu de ceva capacitate, carele se nu'e aiba cautatur'a indireptata la tiéra Oltului. — Portarea boierilor de acolo a inveninatu inimile toturor si totuodata a redusu in memoria acelu secolu bogatu de blastame, intru carele boierii din pamentulu Fogarasiului se alaturaseră la lega calvinésca **). — Totuwa citimur in Kronstädter Zeitung din 8. Maiu unu articulu forte muscatoru indireptatu asupra corespondintei dela Fogarasiu in Gazeza Nr. 30 si 31. Pote fi ca vomu mai reveni la acelasiu.

Preste acésta ungrui mai voru se afle si o despretiuire personala in portarea unor romani catra densii. Se intielege ca truf'a ungrésca inca si are aici partea sa. —

Nasaudulu. Nu ne place a crede la faim'a ce s'a latitu ca o coteria straina intrigau de profesiune de ani siusa sute, ar'lucră pe sub mana, ca acelu districtu nicidicum se nu se constituie. —

In scaunele saso-romaneschi. Scandalulu celu mai mare este candu audi dicundutise, ca ceea ce ti se da, este din gratia si ca se da numai ca la sasi, eara nu ca la romani. —

Din Secuime. Oriunde printre secui locueseu si romani, acestoriu din urma le merge totu ca in comitatele tare amestecate. Nu potemur dice ca romanii ar' fi fostu tractati ren seu bajocorili cu ocaziunea restaurarilor, din contra fruntasii loru fusera poftiti a luă parte la nouele actiuni politice, au fostu si alesi ici colo. Totu ce lipsește este increderea.

*) Ori ce se va alege de Transilvania, aceeasi inca de o impariéla cu totulu noua are trebuința cu totulu imperativa.

**) Istor'a biser. alui Petru Maiora, Cronica lui G. Sincai, Acte si Fragmente dela Tim. Cipariu.

Resumare.

Adunarile tienutale privite ca seòla practica fusera de forte mare felou: pe viitoru.

Pentru timpulu de facia aceleasi adunari au datu romanilor unu numera órcare de emplioisti din sinulu loru, — (dintre carii ina unii se si retraseră la o parte). Ci romanii cunoscu in acesta numai unu folosu de a doua categoria. Statorarea de principii, dupa care se se asigure viitorului nationalitatii nôstre a remas preste totu in grija unei camere legislative seu mai bine constitutive. Pana atunci romanilor leau remas numai protestele.

Adunarile de tienuturi au mai immultit u numerulu acelora, carii ceru mereu unu congresu nationalu. Intr'aceea grija de viitorulu limbii nationale a crescutu si s'a indoita din ceea ce fusese pana pe la Aprilie.

Ungurii din partea loru au se multiamésca lui Dumnedieu, ca cu participarea romanilor la adunarile tienutale densii au scapatu — celu puçinu astadata — de „Kortesii“, de capete sparte si mani rupte. Portarea romanilor — (afara de prea puçine exceptiuni pe unde a jucat rol'a spiritul de machine) a fostu exemplara, seriosa, inteleptă, prin urmare impunită.

B.

Restaurarea comitatului Cetatea de Balta (Küküld)

Sanmartinu 24. Aprilie.

Dupa conferintă preliminaria care s'a tienutu in Bania, inse la care precym sciu n'a luat parte neci unu romanu, se emise una ordinatiune cu datulu 15. Aprilie, Nrulu pr. 7, priu care se insarcinéaza un'a comisiune statória din 2. pre aiurea din trei membri, care amandu din satu in satu se aléga in contielegere cu comun'a cate unu deputatu la adunarea comitatense, din unele si cate doi; acestia dupa instructiunea comisiunii aveau de a se infacisá la Dicso-Sanmartinu pre lunga nobilii de mai inainte, cari cu totii aveau dreptu de a luă parte. Adeverul e, ca mai multe comune neavandu incredere in comisiune si vediendu ca legea electorale nu se lie de temeliu in alegerea deputatilor comunali, nu au voit u primi numit'a comisiune, ci conformu legei electoralii ducunduse cu totii cari s'a sciutu a fi indrepatiti, au radimat in diu'a de antania murii Sanmartinului si in a 2-a s'a intorsu la casele sale, ca-ci numai aceia potura intrá in sal'a comitatului si prin urmare a fi membrii comitetului permanentu, cari erau provediuti cu testimoniu dela numit'a comisiune. Decursulu fu astia:

Luni in 22. l. c. pornindu Illust. Sa Dn. comite supremu conte Lupu Bettén din Bahnea loculu resedintei sale, insocutu de unu banderiu de calareti magiari catra loculu adunarei comitatense in Dicso-Sanmartinu fu intimpinat, la Gálfalau de aristocrati'a si nobilimea inregului comitat, si unu alu doile banderiu de calareti provediuti cu flamuri tricolore cu vorbiri forte liberale si neincetate éljenuri.

Romanii fiindu parte chiamati, cate unulu din totu satulu, parte veniti din curiositate mai alesu preotimea si inteligenția sau adunatul intr'unu numeru mare sub flamur'a nationala romana si au primitu pe Illust. cu unu marsiu romanescu executat de band'a din Blasius si cu o vorbire rostita in limb'a romana de catra D. Blasianu profesorul in Blasius, prin care intra altele recomandá Illust. Sale recunoscerea drepturilor nationale si a limbii romane de limb'a osicioasa intocma ca cea magiara, la care D. com. supremu cu parere de reu ca nu se poate esprime in limb'a romana, ia respunsu in limb'a magiara promisiuindu, ca va face totu ce i sta in putere pentru romanii acestui comitat.

Dupa aceea D. com. a. trasa la cortelulu destinat, de unde fiindu invitati prin o deputatiune mista a intrat in cas'a comitatului intru neincetate éljen si se traiésca. Dupa ce Dn. com. a. prin o cuventare dechiară adunarea de deschisa, a pasit u la constituarea adunarei denumindu unu vice-comite, unu procuror si unu notariu, toti magiari, pana la alegerea amplioatilor.

La acésta au ridicat u cuventu Ioane Orosz in limb'a romana pretiindu, ca se se denumésca si din partea romanilor unu notariu, ca se se pôrte protocolulu siedintelor si in limb'a romana, D. comite a. au denumit u numai decatu pe numitulu vorbitoru de v. notariu, inse domnialui vroindu a lua parte la tóte desbaterile siedintei au re-

signatu denuminduse apoi in locu D. Basiliu Bianu. Dupa aceea au facutu D. comite supremu proiectu pentru alegerea comisiunei permanente statorindu numerulu din 260 de membri, ale caroru nume se citira si cu aoeea dechiară siedint'a pana dupa prandiu de inchisa.

La 2 ore dupa prandiu deschidiendu D. comite s. de nou siedint'a au dechiaratu comisiunea permanenta proiectata de domnialui de alesa si dupa aceea cetinduse decretul de denumire au depusu jurnalmentul.

D. Ioane Russu ridicandu cuventu in limb'a romana radiamatu pe bas'a dreptatii, egalitatii si a fratiatii, mai incolo pe diploma si re-scriptulu imperatescu din 20. Octobre 1860 au arestatu nemultiamirea romanilor, cari facu cea mai mare parte a acestui comitatu, fiindu intra 260 de membri ai comisiunei permanente numai 48 romani denumiți. Au pretinsu totuodata, că numerulu romanilor se se inmultișca la numeru egalu cu al fratilor magiari, reservandusi dreptulu de a dā in diu'a urmatore numele romanilor, cari au se se primēsca de membri ai comisiunei.

Dupa ce aceste pretensiuni se luara la protocolu denumi, D. com. sup. doue comiteturi, unul din 26 individi intra cari si cinci romani pentru candidarea amplioatilor, eara celelaltu din 17 individi, intra cari si doi romani, pentru pregatirea instructiunei denumitilor amplioati comitatensi si cu acésta s'au inchis u siedint'a.

Eri dupa deschiderea siedintiei si verificarea protocolului luara cuventu Ioane Russu, si pe lunga unu protestu statutoriu din 7 puncte subscrisu de vr'o 79 romani inteligiți, celu vomu vedé in Fóie, au datu consignatiunea romanilor de a se lua in comisiunea permanenta, dechiarandu totuodata, ca fratii magiari numai atunci voru puté contá pe adeverat'a fratiatate si sinceritate a romanilor, daca voru recunoscere dreptulu nationalitatei si alu limbei romane; si pe lunga tóte ca pretensiunile romanilor fura aperate si din partea D. Ioane Pinciu si Basiliu Bianu, D. protopopu Fogarasi si D. profesor Blasianu, totusi comisiunea nu vroi a se invoi la immultirea numerului de 260 nici a reduce numerulu magiarilor la numeru egalu cu alu romanilor pana la alta adunare. Dupa aceea sau cetitu proiectele ambelor comiteturi, alu caroru resultatu fu, ca intra oficialii comitatului de 70 Individu se denumira si 11 romani, precum Dn. Iosifu Siulutiu de vice-comite, Basiliu Moldovanu de vice-notariu, Davidu Almasianu de vice-procuror, Vasilie Bianu si Ioane Orosz (Russu) de judi secundari (szolagabirale), Teodoru Ládei si Nicolae Papu de rectificatori, Ioan Pinciu si Alexandru Darabantu de asessori la forulu generalu, Nicolae Moldovanu si Samuile Ratiu la forulu paritalu. Proiectulu comitetului de instructiune facutu in contra opiniunei aceloru doi romani su pasirea pe terenul din 1848 cu delaturarea legilor austriace si diplomei imperatesci din 20. Octobre 1860, care proiectu se primi de catra adunare cu neincetate éljen. Comitetul de instructiune avu insarcinare de a luá la desbatere in siedint'a inchisa adres'a comitatului Clusiu in privintia limbei romane si dupa o desbatere infocata de 6 ore se invoi comitetulu, că limb'a romana intra marginile comitatului se se recunoscere si intrebuintiedie de limb'a oficioasa intocma cu cea magiara in tóte afacerile politice administrative si juridice de josa pana la comitele supremu si vice-versa; inse durere! ca acestu proiectu in siedint'a de astadi, au trebuitu se cada din cauza ca disera, ca e contrariu instructiunei comitilor supremi. In privint'a limbei romane a primitu comisiunea dara protocolu siedintiei comitatense alu Clusiu.

In fine s'a decisu a se face si tramite adresa atatu la Majestatea Sa catu si la dieta Ungariei pentru recunoscerea uniunei Transilvaniei eu Ungaria. —

R.

Parastasu pentru episcopulu Ioane Lemeni si denumirea deregatorilor de comitatu.

Belgradu, in 8. Maiu n. 1861.

Eri tienu parintele protopopu Augustinu Popu parastasu pentru odichna'su susfletului exepiscopului Ioane Lemenu in biseric'a din Lipoveni, la care pe lunga altu publicu evlaviosu veni totu corpulu profesorescu dela scóolele catolicilor cu scolari si invetiacei sei cu totu, precum si mai multi orasieni de alte confesiuni, carii doria se auda si unu micu necrologu despre viézia si repausarea acelui episcopu; — o impregiurare, la carea parintele protopopu séu ca nu su pregatitul séu că se temu in acestea momente si impregiurari statu de critice si amenintietorie a vorbi si a ne spune ceva din viézia episcopului repausatu — acésta cu atata mai virtosu, ca celi mai multi atatu din clerulu, catu si mai virtosu din mirulu romanescu, léga de persóna repausatului strinsu idea magiarismului si a uniunei patriei nóstre cu Ungaria, precum am legatu si crediutu si eu pana in iérna tr. candu amu auditu, chiaru din gur'a episcopului. „Ca cea mai mare nenorocire pentru patri'a nóstra — Ardealu — ar' si uniunea aceleia cu Un-

gar'a; acestea lea disu episcopulu Lemenu cam pre la finitulu anului trecutu candu esise in „Wanderer“ o corespondentia din Dobricinu, care dicea: „Ca romanii ardeleni astépta cu nerabdarea reintorcerea episcopului loru constitutionalu Ioane Lemenu in patria“, la care scire ce io duse si ceti reposatului consiliariulu de curte B. Popu, surrisa bunulu si venerandulu episoopu cu durere — dicandu: „totu nebuni o fostu ei ungurii de candu iamu cunoscutu, si nebuni voru peri“; ei viséza se me reintoreu in Ardealu si nu sciu, ca eu nu amu esitu de 2 ani din acestea ziduri, si nu potu es'i neci pana la trepte“; de aici apoi urma discursulu care aduse dechiaratiunea despre uniune de mai susu. —

Dar' dicundu inca ódata reposatului sa'i sia tieréna usióra si pomirea vecinica — se lasam mortii se odichneasca in pace si se venu demu ce facu vii, —

— In Nrii 32 si 33 ai acestei foi vediuramu ca conferentiele preliminarii din 25. si 26. ale l. trec. remasera fara neci unu rezultatu; astadi inse citiramu sub Nrulu presid. 81 alu comitelui supremu doue decrete, mai catu lamentatiunile lui Eremia de lungi, prim care comitele Pogány Gyuri denumesce pre unii individi de deregatori in comitatu provocandu'i, că pre 10 dile ale lui Maiu se se prezente la Aiudu că se depuna juramentulu in adunarea de deregatori — Ore unde se ne duca acestea ne intielegeri .. Pentru ce nu vrea a observa Domnulu comite neci legile dinainte de 1848, care le adopta cancelari'a aulica cu schimbari sfundu taitorie? neci instruictiunea data pentru comitii supremi? Nu scimu; — ceea ce credem e ce mi a observat fórt pre scurtu si nimerit uamicul P. K., astadi: „Ca imperatulu pentru aceea lea datu la unguri totu, pentru că se nu le remana lori nimica.“ Cu alte cuvinte: pentru că ne dandu ungurii celorulalte natiuni din celea ce au capetatu ei nimica, acestea se fie nevolite a'si stórc cu puterea ceea ce au storsu ungurii cu maiestria ajutati de spiritulu tempului si a 6-a putere mare in Europa „opiniunea publica.“ Se intielege de sene, ca atunci apoi loru nu le mai remane nimica.

Totu astadi tienura celi 40 de jurati ai orasului nostru o sie-dintia, in care s'a determinatu că se se reorganizeze magistratulu dupa legile din 1848, care determinatiune pre lunga totu „veto“ si protestulu juratului Nicolau Berghénu se va si pune in lucrare deschidinduse pre la capitani respectivi ai vecinatilor liste de inscriere la votisare pentru nouii jurati si orasului si deregatori ai magistratului. —

Amu auditu din fontana secura, ca judele primariu din comitatu Turdei, anume Csipkes, fiindu in Lupsia pentru alegerea juratilor si a judeciului satescu, a invetiatu pre ómenise nu mai dea contributiune, se nu mai puna pre chartiele loru timbru, si pre finanti sei ieia la fuga, candu voru mai veni in satu; lucru de care se inspaimantara bietii sateni, si s'au determinatu se céra in scrisu acestea „porunci“ dela D. jude. Urmaré fórt naturale si logica instinc-tuala, sanatósa, demna că se o urmeze toti romanii carii voru mai capetá astfelii de porunci. „Verba volant“ si mane poimane candu va veni o compania că se stórc darea si din pétra, nu voru folosi neci scriptele, —

A. S.

TRANSILVANIA.

Брашовъ, 12. Maiu. Че факт ромънії трансільванії къ школе лорѣ? Съпът маи бине de патрэ лині, де къндъ тълцимеа авторѣ матеріале de позлікатѣ дѣлътърѣ din колополе жърпалелорѣ маи къ тотвѣ о рѣбрікъ, кареа пъпъ ачи фігъра днѣtre челе маи de фрънте, пдикъ рѣбріка школе лорѣ. Къ тóте ачестеа съ пъ крѣзъ чіпева, къпкъ дбръ жърпалелорѣ леарѣ лині штиріле ашеве пъмите школастиче din цѣръ ші ціпътърѣ, чи ачелораш пъмай нъ лі се афлъ деокамдатъ локъ. Атъта пъмай, къ din nepорочире о парте таре a ачелорѣ штиріле есте къ тотвѣ пемъкъте.

Школе ромънешти din чеса че ажълесеръ а фі, ажъ ші дпчейтъ а пэрде ші а скъдѣ.

„Че маи весте пе ла Двѣстръ жъпъне Zaxarie?

— Аместекатѣ Domnule, ші маи бине ші маи рѣзъ; скъмпете дектълъ ші атедълъ таре къ скімъаре domniiлорѣ.

— Пъс'ащ дн скавблъ Domnia воастръ ші врезнъ domnъ de ромънъ? —

Поте пе дакаизлъ постръ, къ де алділ маи дпвъцаці п'авемъ, къ де о ші фостъ врезблъ, да с'о дасъ пе ла аlte пъръу; еаръ фічорълъ попіл din, каре штіа лімбъ тълте ші гinea la воръ къ тогї domnii, о трекътъ ла цѣръ де маи тълї апі, къ domnii nemдешти п'лъ преа ведеа къ окі вспі.

— Ші адикъ Двѣстръ пъмай пе дакаизлъ днъ аведі отъ маи къртърарѣ? —

— Есте ші елъ към есте, dap' ведемъ къ де школъ пъмай стъ. Че гъргъзни iaă intratъ дн капъ пъ штимъ, дектълъ къ пъ

аре піч о фрікъ де nimini ші мерце ла шкоаль къндъ ді
плаче. —

Поте фі къ пв' плѣтці лефа към се каде?

— Ба зъв поі 'ю плѣтці, къз 'ші а ляг'о маі тотъ ді-
пнайте. — Амъ азітъ ші ед, къ пе аїреа юїїе даскаліоръ се
алътескъ ръд de totъ, къ оасіл дикъ даі аневое de totъ din lada
комп'юні, ші зікъ къ актъ нв le mai поруичеште „Бедіркълъ“, къ
актъ саіръ супт domnii ел лоръ. —

Ачестъ іконъ а шкобелоръ къ брешкарѣ варіантіе дыпъ ло-
къръ ші дипреіїръръ о вѣи афла діп о парте маре а цері, пе
зінде апкасеръ а се дипіїпца шкобле. Коло діпса tota de зеіз
ші даторіпці ла дипвѣцъторі, аїреа червічіа локбіторіоръ de a mai
зілъти лефшореле шкогастічіе, din kolo денегареа ажтбөрелоръ din
кътіїе комівале.

Dékъ ва мерце totъ ашаа, апоі амъ апкатъ саіръ къ шкоб-
ле постре пе зікъ ръпезіш маі перікъюсі декътъ а фостъ чеів
ївіз тбртіа дипъратылъ Іосіфъ II. Пе атв'ї дикъ рътъсесеръ
ашаа пмтілед „дирекціи але шкобелоръ портуале“ къ директорій
коръ діп фронтъ, дикътъ пъпъ че ах отътв'ї ачеіа, шкобле дикъ
ші маі венетатъ пъпъ кътъ 1820 дик'о. Діп зімеліе поастре
ру мокъ de дирекціицеперале ах фостъ системате din партеа
зітв'ї ашаа пмтілед посторі а ле консіліаріоръ de in-
стракціипеа пвлікъ (Schulrathe), каре діпсъ дела 24. Апріле дик'о
ческъ ах дипчетатъ.

Noi пв штімъ ка че фолосъ саіръ ръвърсатъ din ачестъ фип-
їиже de inстракціипеа пвлікъ престе шкобле авторъ падіоні ші
конфесіоні din топархія автотіакъ, чеа че діпсъ штімъ de сігрѣ,
іентрѣкъ въззръмъ ші піпърьмъ поі дипшип къ тоїї, кътъ ла
рошпії гр. певіпі din Apdeal ші Бъпатъ ачелъ оїїїї а фостъ
зітв'ї de фолосіторъ, пе кътъ пв се поасте піч дескіріе діп квіпте
маі пвдіне. Фоста пріпчіпілъ сеї пмтілед персопеле каре ачеа
їипк'їиже о фѣксеръ la ромъні атъта de повзларъ, пе кътъ пв
маі ера алта, лъсътъ діп жідеката ачелора, каре ах квіпоккътъ
ші пріпчіпілъ ші персопеле; пентрѣкъ inima постри п'є къ есте
їипріпітіоре ка се адскіріе маі totъ пмтілед персопелоръ маі вѣр-
госъ къндъ консідерѣмъ, къ la ромъні а тре兹в'їтъ се се факъ
шкобле ка din пітікъ ші диптрѣ ліпте колосаде, къ ръпъца, къ е-
їоістѣлъ, къ стыдітатеа, кътъ ші къ диппъкъта вѣтъ традиціональ
а маі швіторъ фипк'їионаръ пвлікъ орікъндъ ера ворба de дипії-
їореа шкобелоръ пентрѣ ромъні.

Ашаа астъї пв маі ексіотъ піч дирекціицеперале
за одінібръ, піч іпспекціиї гвєрпіае престе шкобле ро-
мпешті. — Штімъ біне къ ординаторе (епіскопіїе) дипг-
рекскъ de шкобле маі вѣртосъ пріп пропопі, ле ліпешті діпсъ
къ тутъл потестатеа шрепенокъ de a констрінїе пе тоїї черві-
кошіл каре пв воіескъ а фаче шкобле, а ле пѣстра, а плѣті
їефіе, а суправегіа ne даскалі ші алтеле маі талте. Престе
ачеотеа ла ромъні пв маі пote фі ворба сілгзрѣ de шкобле
ко-
ткіаде, кътъ амъ зіче пмтілед оѣтешті, чи ел тревѣе съ аївъ къ
оріче прецд ші къ оріче сакріїї дикъ ші алтѣ істітітѣ пвлікъ
їипченпіндъ деда шкобле реале ші цішнасіае пъпъ съсъ ла кътево
їакалтьші, фѣръ каре вїторкъ ромъніоръ ар фі діп сїпретнлъ
градъ періклітатъ. Ачестъ фелъ de істітітѣ пв ворѣ потеа ста
съсъ ординаторе, афаръ пмтілед партеа къратъ релекіоасъ
а лоръ. —

Пвлікъ ромъніескъ се інтересезъ форте ка съ афле, діп
че фелъ de реферіце ворѣ вені шкобле ромъніешті кътъ гв-
єрпзл реставратъ ші кътъ тутъл ажторітѣдіе шпічіае din
цеаръ. —

Тотъ діп казса шкобелоръ падіоніа аштіпть ші дела рес-
пектівеле сінодіе юсірічешті ка съ іа брешкарѣ тъсърѣ стрѣбътъ-
торе пі тѣлтѣтіоре.

Конферида падіональ din Іапаріз а пріпітѣ къ таре
плѣчере Меморіалъ din 16./4. Ian. алъ чеоръ 26 ѡтпрії ал
сы, констъторъ din оптѣ ппкѣтіор. Dintre ачелоеа алъ треіеа
копрінде ёртѣтіоре: „Komicіоне оѣ дипгіїескъ, ка шкобле
ромъніешті піч одінібръ съ пв віпъ съв піч зікъ фелъ de інфл-
іоциа стрѣпъ; саіръ дікъ о асеменеа інфліоциа ексістъ астъї,
съ се дельтѣ діндатъ; totъдодатъ оѣ ла крѣ дипт'ї-
ако, ка діп гвєрпзл цері тутѣдесна съ се афле діп консі-
діафі de істракціипеа пвлікъ, ромъні, пентрѣ фіекаре конфесіоні
кътѣ зілъ. —

Koncіliarpі сеї діректорі, сеї іспекторі цеперал, — аїч п-
тіріа пв фаче вроо діректорі ёртѣтіоре ла окі; пмтіл скопълъ се
се ажк'їгъ.

Нв потемъ съ штімъ, дікъ ѡтпрії опорабіле постре
ко-
місіоні падіональ ах аштіпть тімпъ de a се окспа dela Іапаріз дик'о
ческъ дикъ ші къ ачестъ обіектъ de таре діспектизате. — Ар'
фі ла крѣ форте діреросъ, дікъ шкобле падіональ с'ар' лъса ток-
та актъ діп кавріцлъ зпел врсіе брб.

Azimъ къ католічії пв арѣ праа воі контролъ din партеа
гвєрпзл. Лоръ ле есте форте лесне а се опгне la ашаа чева,

саіръ аштіпте чеі каріл се зініп de конкордатъ ла крѣ конформі-
тате къ пріпчіпіе лоръ; ла ромъні діпсъ есте къ тутъл аштъ
чева. —

Г. Б...

Песта, 7. Mai 1861 сѣра ла 10 оре.

См. Ачеа чеіші диппъртъшісемъ діп сна din кореснодин-
ціе телі трекът, астъї се ші дипчепъ, адекъ азі дела 5-9
оре сѣра се зініп о конферіцъ диптрѣ авлагадії ромъні діп лока-
лъ Ia. Саде Dlae Gozd. Iaest. Са аштента къ перъвдара со-
сіреа репресентапціоръ din Карапашъ, ка аша фіндъ тоїї репре-
сентапції ромъні ачі съ се консіліае деспре челе че ах de ф-
кътѣ ка репр сентапції падіоні ромніе din Бугаріа ла діета пре-
сенте. Карапаші ші сосіръ діп сербъторіле Паштіоръ, ші азі
пмтіл декътъ ші дипв'їl Iaest. Са пе тоїї репресентапції ромъні
ла о конферіцъ преліпніарі, ал кърі сконѣ de къпетеніе а фостъ,
ка съ се квіпокъ зілъ къ алтѣд ші се вѣзъ de че опініїні зіпт.
Domnii аблегаці ші пріпміръ ачеста інвітациїи ші ла тімпъл те-
нітѣ се ші дипніаръ диптрѣ діптерѣ респектазілъ, аштіпте: Iaest.
Саде DD. Ioc. Manz компітеле зіпремѣ ală Маратврещлъ ші C.
Попъ къпітаплъ супр. алѣ Четатеі de пётръ, — D. Сербъ консі-
ліаріе ла тавла рецескъ, ші DD. репресентапції Бавешъ, Gordană,
Бѣаанъ, Фарръ, Maniă, Mihail, Miciă, Паскъ, Попа, Пап (Ioană),
Пап (Iosifъ), Ciuh. Поповічъ ші Vladă. Ах маі фостъ кільцаї ші
DD. Маргъ, Manacci ші Istra; челъ д'їптеіз с'а декіліратъ къ ва-
вени пмтіл се фі кільцаї ші фаділ mariaprl, каріл скот алеві де
ромъні, — алѣ доіеа се діп de ромъні ші ші-а датѣ квіпкъл,
ка ла конферіцъ диптѣтіоре ва ла парте, пмтіл астъї а фостъ
окніатъ, саіръ честъ din зілъ а зісъ къ віпе ші п'а венітѣ, побе-
ва фі аватъ вр'їпѣ ла крѣ.

D. Gozd deокісъ конферіцъ къ о квіптаре кълдѣрбъ віні
пімерітѣ, діп каре диптрѣ алтеле аретѣ пе діпк'їиітата тревіпнъ
че о аветъ, ка репресентапції ромъні съ се концептъ діп тре-
віе падіональ, се фі о солідітате диптрѣ дипшії, къчі зіче:—
„ноі пмтіл пріп ачеста вомѣ фі діп старе а імпне тажорітъції,
ші а къшіга респектъ Еронеї, ші пмтіл аша вомѣ
фі діп старе падіоніа поастре чеа de тоїї персекктатъ
ші деспреітѣ а о ръдіка ла рапгзл чеіл терітъ. Діп
пояїтѣ де тоїї діпсъ съ не ферітѣ ка de фокъ de тендінїе се-
ператістічіе ето. ето. ші зісе, къ ноі пв не потемъ тялк'їті къ
чеза дрептѣрѣ сеї промісіїи цеперале, къчі ачеста се потѣ ес-
пліка діп totъ кіпзл, зіпт ка чіста Ізі Еркве, діп каре побе
дипк'їе форте тялтѣ, чи побе фі аша de стрімтъ, кътъ се пв
о поді порта; — чи ноі треве се не спечіфікътѣ претенсіїдіе
постре ші се претіндѣтѣ къ тоїї енергіа рекспоштереа ачелора,
ші къ леце пермісіє се пв пріпмітѣ, къчі ачеста о пітіка тоїї,
чи пмтіл ішнератівъ.

Скопълъ конферидае de астъї діпсъ пв а чела ка ноі се
не спечіфікътѣ претенсіїдіе, къчі пв е ачі дикъ тімпъл; аким
е ворба de ачеса, дікъ діета ва da адресъ сеї рею'їзпне (ha-
tагооз), — Opt' зіпта опі алта, са ва требі се ізпредідъ діп сіні
ші честізпне падіонілітѣлоръ цепералшіпте; пасклъ ачеста даръ
алѣ адресеї сеї рею'їзпне се не възітѣ ка се фі de ші це-
перал, дік' тогъші діпфестліторѣ, пріп каре съ пі се гарантѣре
лімба ші падіоналітатеа. Діп ачеста бравлъ постра вѣрбатѣ D.
Mihail, каре ші зівъ акута атътѣ діп діетъ, кътъ ші пріп кон-
феридае totъ ка ромъні а бервітѣ, Ізі квіпкъл ші зісе, къ Dlae
a фостъ діп конферидае къ mariaprl ші діп кътѣ e інформатѣ п'їп
актъ mariaprl зіпт рею'їзпні а рею'їзпніе падіонілітѣлорѣ totъ
че дикапе къ дипретіатеа ші діпденендинга църеї.

De аї апой се дипчепръ дескатае, каре de каре маі дип-
фокате, маі падіональ ші почѣ зіче, къ фі о конкордіа пеаштеп-
тать диптрѣ тоїї ораторії, тоїї авеаѣ зіпка зіпть пайтіа окілоръ:
гарантареа лімбъ ші а падіонілітъції. — Fiindъ діпсъ къ ла тема
ачеста вомѣ маі вені дикъ ші маі тѣрпіоръ, диппъртъшескъ п-
тілъ ппкѣтіоре челе маі de къпетеніе. La дипчептѣ діпсъ deckidepe
de локъ се читѣ дескіе діетеї din Ізілъ din Ceredinъ ші се
афларъ de пе діпфестлітатѣ; діпсъ ачеса D. Mihail zise, къ mariaprl
как аша дипчепръ eraia діпдрептъціре діп пріпідна лімбъ, къ
діп totъ lокъ зіпде падіонілітъціе памігіаре зіпт діп маірі-
тате аблолътъ съ се фолосеїкъ de лімба са, діпсъ прочеселе ші
алѣ ла крѣ карі се ворѣ котпіка ші къ алѣ дікастериї ші аз-
торітъціе се аївъ о коніе шарпінськъ de лімба mariaprl, къ зіче
поте къ пв ворѣ фі не ла тутѣ дікастерије ромъні de ажк'їз. Ачеста
фі котпітатѣ de тоїї, ші маі d'їптеіз de Ia. Dn. Gozd, ка
ре zise, къ пріп аста амъ фі пмтіл батжокзії ромъніl діп'їп
діпфестлітатѣ.

Noi — зіче, требе съ аветъ вѣрбатѣ ромъні ne ла тутѣ dіka-
stere de жоed пвъ ла mіnіsteriѣ ші ачеста кам de dragalъ по-
стри пв пі-o ворѣ фаче, ноі требе даръ сеї слімъ тогралічеште
ші ачеста пмтіл атв'їе о потемъ фаче, декітва ноі тутѣ акtele,
че вомѣ аве съ ла тутѣ dіka-стere de тоїї, ші маі d'їптеіз de Ia. Dn. Gozd, ка
ре zise, къ пріп аста амъ фі пмтіл батжокзії ромъніl діп'їп
діпфестлітатѣ.

пропгнене хръстъреле дп првінца літъві: Ка дп коміксе, дістрікте ші комітате літба таіорітъції се фіь офіциалъ, а чедоръламді пермісів; кореспондинделе дпгре комітателе отоцепене дп літба лорд, єрь дп съсъ кътъръ тóте авторітъціле пъпъ ла ггвернъ літба църе!. Асъора ачесте! пропгседілі ворвіръ тощі ші камд къ тоді съ копвоіръ, єрь міл твлтъ ворвіръ: de е de ліпъ ка романії се'ші спечіфіче претепсілі се'ш ба. Ля че D. Miciuš зіче къ де бре че енглікаръ mariapії, кътъкъ афаръ de теріторіз тóте дп імпартъ къ чеделалте падіоналітъці!, атвічі нз міл аветъ ліпсь de спечіфікаре, атвічі тóте съптъ дп тъпа поботръ зндє съптомъ дп таіорітате, літба пічі нз черкъ съ ті-о dea, дар' пічі къ прітескъ дела піне се зікъ, къ ті-о дъ, ачеста о ашъ дела патъръ, е дрептвілд тілл неінстріналъ, ші джкъ ті-лъ атакъ чіпевіа те батъ къ елъ! D. Гождз: Астя тóте съптъ фртібосе, дпсъ пріпчіпілд چепералъ е форте еластікъ, ші чедъ къ потерга дп тъпъ длъ пітіе еспліка кътъ ді плаче, че е форте пробабілъ, къ ла фртіцерае пжпі аръ рееші дп десавантацілд постг, ші ачеста a dobedito ші къ есомпле, пептві ачеса елъ е пептві спечіфікаре ла темпвлд се'ш. — Тотъ ашиа са'ш декіаратъ ші чеімалці афаръ de D. прот. Папъ, каре ворві кам дп хръстъорітъцілі кіп: Ех съмъ копвінсъ къ франції mariapії ші диета дегіл ва імпні тóте претепсілі пістре, поі дпсъ се въгътъ біне de сімъ кътъ пропчедемъ дп реалісареа ачелора, се але'цемъ тіжлобчеле пріп каре воімъ а ле къштіга, се нз не арътъмъ чєрвікоші, ка нз кътва се вътътъмъ пе франції mariapії дела каріл аштептъмъ то'твілд, de алтѣмінтреа ші елъ е de пъререа чедоръ лалці. Ля че D. Гождз ді фъкъ обсервациопеа, къ поі пъпъ кънділ съптомъ пе кале дрептъ нз потемъ вътътма пічі пе үпъ омъ де оменій, кънділ е ворвіа de інтересвлд отвагі персоналъ пітіе фі кътъ de лоіалъ, ачі інсе е ворвіа de інтересе'ле падішні!, ачі нз потемъ къръці өзъ пітенії, ачі треба съ се піртіе фіештіе каре къ чеа міл таре енергії, къ фртіціа deckicъ, ка үпъ чіві ліберъ констітўдіоналъ. Са'ш півтъ дпкъ твлтіе ворвірі інтересанте ші деспра алте обіекте, деонре че дпсъ de алтѣдатъ, — дпгре алці а dobeditъ o таре енергії ші зе'ш падіоналъ DD. Міхалі ші Владя. Камд кътъ фіпе, дпсъ че тощі ворвісеръ, се сколь D. Бабеш ші зіче, къ елъ е de пъререа къ комітателе п'я' се тръшіцъ пічі ре'лациопілі дп съсъ ші пъпъ ла міністеріз дпт'р'алтъ літба декътъ дп чеа а комітатълъ, ші ачеста a аргументатъ'о форте фртібосъ, — дпкътъ ті-а рътасъ дп міністеріз дпт'р'алтеле а ворвітъ кам аша: Франції mariapії зікъ, къ елъ тóте ле дпіпартъ къ падіоналітъцілі афаръ de теріторіз, е біне! джкъ о факъ елъ ачеста, пе'стітітъ ворві апіка върбаці, din тóте падіоналітъцілі дп пітеръ квіїпчосъ дпсъ пропорціоне пе да тóте дікастериіле пъпъ ла міністеріз. Акът джкъ трътіе комітатълъ үпъ пропесъ п. е. ла трієзпала'лъ de апелациопе, үпъ пропесъ, каре totъ e лякратъ ро'т'пеште, пептві че се трътіе ре'лациопеа дп алъ літъ? къ ачела каре ва ad'же ж'декатъ дп пропесъ штіе літба, ші de ре'лациопе п'ємай елъ аре ліпсь, (ачеста a міл dobeditъ-о ші къ есемні de праксе) еш даръ, зіче, съмъ de пъререа, къ комітатълъ de жосъ пъпъ ла ггвернъ се скріе дп літба са офіциалъ, къчі пріп ачеста ні'їдекътъ нз е ашеріцатъ дпт'р'їтатеа ші дпнде'пендінга църе!, цёра е токма аша патріа шеа ка ші а mariapії, ші літба шеа е токма аша дпфрен'тъцітъ, ка ші а lsv ші п'ємай дп кореспондинделе къ комітателе етероцепене аж' пе'сітате a се фолосі de алъ літъ, ші ачестъ літъ фі літба indibidualіtъції църе!, літба mariapії? Къвітеле Dla' Бабешъ тощі ле аск'лтаръ къ чеа міл таре атеп'їоне ші ле апрабаръ, ші кънділ ва фі ла спечіфікареа претепсіліоръ, крідъ, къ ворві серви de баю. Акът ера се комікспъ пріпчіпілд چепералъ че ар фі се дпгре дп адресъ съдъ ресолюціопе, кънділ D. Міхалі zice, ка съ се атіпце ачеста пъпъ поімъпе — жо! — къчі тъпе е къпоскътъ, кътъ ва ворві D. Deak дп прівінца ad'pecel, ші ачі негрешітъ ва атіпце ші падіоналітъцілі; се аштептълъ даръ пъпъ вомъ веде че воіекъ еі, ші ав'нділ а тъпъ къвітареа lsv Deak міл біне вомъ шті піптулъ ре'спектівъ а'л' modіfіka. Ачестъ пропектъ се пріпі къ злапітате ші с'а отържтъ, ка поімъпе ла 11 бре фръ се се дп'ї конферіцъ, кънділ апоі се ва devide дп піптулъ ачеста. — Іл. D. къпітапъ съптомъ Сіц. Папъ ші D. Попа пропгнене ка конферіцделе ачестеа се фіь першакепе, ші пептві ачеса е de ліпсь съ се комітатеа. Се пріпі пропектълд ші Іл. D. Гождз фі рогатъ, ка се прішескъ пресіділъ. Із'юст. Са се декіаръ, къ прімеште къ бъквіръ ачестъ сарчинъ плькътъ, ла елъ прекътъ пъпъ ачі аша ші de ачи 'пколо е зша zи ші піпте deckicъ, декътва бре каре аре трев'їпдъ ші тезвіл попції елъ с'а гата спре сер'їре.

Се ал'юсіръ de потарі DD. Бабешід ші Dp. Абреніш Маніш. Ля пропгнене Dla' Бутеанъ конферінца твлцъті Іл. Dp. Гождз,

пептвікъ і' а конкітматъ ші ле a datъ окасіоне съ се къпоскъ la олаль, ші а прімітъ пресідіатвлд ас'пр'ші ші стрігъnd's' үпъ „съ трые'окъ“, се дпнде'пъттаръ къ ачеев, ка жо! ла 11 бре еа'ръші съ се коадуне ла Dn. прещедінте. Пе'сте тогъ дп піптулъ де къпетепіш a domnіtъ konkordia чеа та'л фртібосъ ші кр'едетъ, къ ші дп діетъ ворві цін'е зна тощі репресентанціл ро'тъні, ші нз віа фі үпълъ, каре се ва сепара дп че'ле че съ atin'g de націоналітате.

Конферінда се ворві цін'е adeoe ші dnu пітінгу те вола п'єсі а те дпнштінца deонре тогъ че вола афла інтересантъ пептві пылкълъ ро'тъні. —

„Pesti Napló“ ne mai aduce din sedint'a din 4 Maiu multiamit'a, ce o facu D. Gavire Mihihi dietei, pentru acést'a pe teme'lu vorbei egalitate a onoratu serbatorea a 2. a pastiloru nóstre otarindu cu unanimitate a nu se tiené sedint'a, asia: „Se dée marele Ddieu alu dreptatii, că, pe candu in scurtu va veni inainte caus'a cea importanta a nationalitatiloru, se dómneasca si atunci totu acésta contielegere, care se manifesteasa acum, pentruca toti fiii aceiasi patrie la olalta se o fericésca pe acésta.“ — Cu tóte ca acestea cuvinte se primira cu comuna aplaudare, totusi la motiunea cont. Karoli Ede; „că se se iée la protocolu dechiararea acésta patriotica a Dlui Mihihi“ au strigatu cu toti ceilalti: „Nincs erre szükség,“ nu face lipsa de acésta, fiindu ca si asia se va astă ea in diuariu. —

Fiindca ne e vorb'a de „Pesti Napló,“ apoi se mai afila in Nr. din 4. Maiu si restaurarea din Ajudu , in care se virescu cuvinte cu buna sam'a false in gur'a D. Mitropolitu, ceea ce se dovedesce din contradiceră, ce se vede in cele 14 ordine, in care se dice, ca romanii se alipescu intocma că si magiarii de legile din 48 si totusi ceru congregatiune generala pe bas'a din 47. Totu asemenea de schimosite se facura si alte repórte de acestea; inse noi le vomu rectifică cu publicarea testului autenticu, care ne va veni. Dela D. canoniciu Papfalvi ne si sosi cu ventarea, apoi o potemu coramisá si infruntá cu ori ce publicari n-ziore. —

Өnde се а'ш елгітатъ Кроаді?

Дп тімпніе ачестеа дпв'ескътіе дп п'єорії конфесіонію'ръ се нз лъсътъ din ведере пічі пашії чедорълалте падію'л ф'къці пептві гарантареа падіоналітъції лорд Фацъ къ mariapії ор'л къ чєрманії. Е констататъ, къ актъ кроаді пічі къ шай вре'е се штіе de зпіре некондіонатъ къ Ըлгарія, чи еі се дпв'оеискъ нзмал ла зпіле персоналъ ші п'ємай аша, джкъ лі се ворві гаранта дрептвілд історіе de падішні дпто'кта съверапъ, ка ші Ըлгарії. Фор'т'лареа ачесторъ kondішні о a конкрезътъ диета кроато օлаво'нъ ла 5 комітете, dintre каре З а'ш ші прімітъ пропектълъ бар. K'cian'k, віче прешед. dietei, каре е рекв'општероа nedenendingu' де статъ ші падіоналъ a Kroadije din партеа Ըлгаріе', ші п'ємал съптъ ачеста kondішніе се ворві лъса дп пертрактареа зпішні, а'л' пропектъ а лі Z'kvov'ich дпкъ ші kondішнізъ автопоміш deam'п'ю політико administratівъ ші ж'віциалъ, дпсъ съптъ ачесаши констітўдіопе, ле'сілациопе ші потестате с'премътъ екsek'utіv' къ mariapії, ресерв'андъ пептві кроаді ші дрептъ стат'таръ диеталъ дпгре тóте пег'оуле, каре нз кадъ съптъ ле'сілациопе چепералъ а дреп'т'р'лоръ чівіле політиче коміксе т'г'тв'оръ поп'орълоръ кор'онеи Ըлгаріе'; дп'ю ачестъ пропектъ a р'єтасъ ші актъ дп тіпорітате, пріп хр'аре тріептвілд кроато-օлаво'н' dalmatin' ва дебени չ'пітъ къ Ըлгарія п'ємал съптъ ачелашъ ре'це. Деңтадіопеа dietei ла дп'ператвіл' oa прімітъ дп 8. Mai, дп аз'діен'ц' форте біне ші дп'п'р'атвіл' o дпкредіон', къ доринца lsv пе'кітіб'абілъ e зпіреа Dalmati'e къ Kroadі, дп'ю ф'їнд'къ ат'єтъ таіорітатеа къгъ ші minop'татеа dietei dalmatine (че дпк'ші a'л' den'tat'ї'опе дпт'р'їці дп Biena) се декіаръ, ка къс'ї'опе зпіреи еі се нз се devіd'c, пъпъ кънділ нз се ва де'фіце п'єсъч'апеа de фрептъ de статъ a Kroato-օлаво'н' дп dieta кроатъ de актъ; аша Mai. Ca ле ре'комънд' ка къгъ таі'л ф'їрг'а се се i'ee дп пертрактаре ачестъ п'єсъч'апеа de фрептъ de статъ ші се io ашт'арпъ спре дпт'р'їр'е ші лі се к'очеде, ка ші грапица ш'л'таръ, ка партеа дпт'р'їцібр'е a р'огатвіл' Kroadije, пептві деслагареа ачестеа дпт'р'їці'ч'н'ї, се фіь репрессантъ дп dieta de актъ пе'васа ле'сіл'е'лект'орале кроате din 1848. Токма o'л' тръшіцъ dietei кроате, ші актеле de ав'діка're але ре'чел'ї Ferdinand V. shi arxid'v'. Франц' Kap'lc deа'дрептълъ дп 7. Mai, пріп хр'аре диета кроато-օлаво'н' e рекв'оскътъ актъ de асем'е'на съверапъ Фацъ къ Ըлгарія. Къвітеле Mai. Сале кътъ ворві den'tat'ї'опе кроат'ї'к': „Inci'tat'ї'опе таі'л'таръ de грапіцъ е о п'єс'їтате пептві статълъ дпт'р'їг' ші пептві п'яреа m'cі'ї'опе, че ва ав'л' падішн'еа кроато-օлаво'н' а ресол'в'ї' — (ad. la des'к'р'кареа дпт'р'їч'ч'н'ї' опіентае, зіче Oст' shi Вест'.) — съпт de' маре дпсъмп'тате.—Кроаді дар' devine автоп'ю'тъ. —

Че'рв' сър'ї' ка гаранції пептві падіоналітате? (Ba хр'ма.)